

Utlåtande över generalplanen för Åbo domkyrkas totalrenovering

173/03.03.01.00/2022

06.10.2025 § 65

Föredragande

Kyrkoherde Mia Bäck

Projektplanen för Åbo domkyrkas renovering blev klar 2024. I planen ingår två hissar och bruktagande och renovering av utrymmen som inte nu används för församlingsverksamhet – S:ta Ursulas vind och sakristians vind. Hissen upp till sakristians vind innebär en tillbyggnad av spruthuset. Hissen upp till Domkyrkomuseet och S:ta Ursulas vind möjliggör en mellanvåning i kapellet. Den norra ingången och ingången till spruthuset görs tillgängliga. Överlag är tillgänglighet en ledstjärna i projektplanen och det ska bli lättare att komma till högkoret, altarringen, sakristian, Agricolakapellet och Borgmästarkoret. Tillgängligheten förbättras också genom att belysningen förbättras och ljudsystemet förnyas. I kyrksalen tas fasta bänkar bort från kyrkans bakre del, ett flyttbart altare placeras i mittdelen av kyrksalen (i församlingskoret) och hydrauliskt upphöjbara körställningar installeras under golvet. Domcaféet utökas till det närliggande tegelförrådet.

Projektplanen godkändes av byggnadskommittén för Åbo domkyrkas renovering den 13 juni 2024. Därefter begärdes utlåtanden från Åbo domkyrkoförsamling, Åbo svenska församling, samfällighetens handikappråd och Museiverket. Planen uppdaterades utifrån dessa utlåtanden under hösten 2024. Hösten 2024 valdes arkitektbyrån Hanna Lyytinen till huvud- och arkitektplanerare samt A-Insinööri Rakennuttaminen Oy till byggkonsult. Konsulten ansvarar även för övervakning och koordinering. Projektplanen presenterades för kyrkostyrelsen den 28 maj 2024.

Under 2025 har projektplanens innehåll preciserats och omvandlats till en generell plan av huvudplaneraren och de specialplanerare som deltog i projektplaneringsfasen. Ett nära samarbete har fortsatt mellan planerarna, Åbo domkyrkoförsamling, Åbo svenska församling, förtroendevalda och Museiverket. Planerna presenterades för Kyrkostyrelsen den 20 juni 2025. Som en del av planeringsarbetet har det ordnats verkstäder för att säkerställa att alla parter hörs och olika synpunkter samordnas.

Fastighetstekniken förnyas nästan helt. I kyrksalen används golvkanaler från 1920-talet som installationsvägar, där huvuddelen av tekniken även efter renoveringen kommer att löpa. En viktig del av renoveringen är att förbättra brandsäkerheten.

Kororgeln är under anbudskalkyl. Den leverantör som väljs kommer att planera orgeln enligt de ramar som anges i offertförfrågan.

Kororgelns planer och ritningar skickas separat för utlåtanden och godkänns av byggnadskommittén, gemensamma kyrkorådet och gemensamma kyrkofullmäktige. Ett separat tillstånd från Kyrkostyrelsen söks för detta.

Projektets genomförandeform är vald till projektledningsentreprenad (PJU), eftersom det i ett omfattande och krävande renoveringsprojekt är nödvändigt att överlappa planerings- och byggfasen av tidsmässiga skäl. Projektledningsentreprenaden inkluderar teknisk specialplanering, men beställaren har gjort ett separat avtal med arkitekten för arkitekt- och huvudplanering. På så sätt behåller beställaren styrmöjligheten över skyddsvärda och funktionella aspekter av kulturbyggnaden, samtidigt som projektledningsentreprenörens kompetens utnyttjas för tekniska lösningar, t.ex. installationsvägar, tidsplanering och arbetsfaser.

Projektets totala kostnader, exklusive kororgeln, är fortfarande cirka 24 miljoner euro (inkl. moms 25,5 %). Kostnadsberäkningen kommer att preciseras när den uppdaterade kalkylen är klar och när anbuden för projektledningsentreprenaden har mottagits.

Byggarbetena för renoveringen kan påbörjas våren 2026. De måste vara färdiga hösten 2028, så att byggnaden hinner möbleras och tas i bruk före advent 2028. Detta förutsätter projektledningsentreprenören väljs under 2025. Nästa steg i projektet är upphandling av projektledningsentreprenör. Offertförfrågningar för kororgeln kommer i oktober 2025.

När utlåtanden om planerna har mottagits från Åbo domkyrkoförsamling, Åbo svenska församling, handikapprådet och Museiverket, kan dessa behandlas och presenteras för gemensamma kyrkorådet och kyrkofullmäktige, så att de godkänner planerna och skickar dem till Kyrkostyrelsen som i sin tur ska godkänna planerna.

Förslag

Församlingsrådet avger följande utlåtande:

Åbo svenska församling vill i sitt utlåtande över generalplanen för Åbo domkyrkas grundrenovering särskilt lyfta fram tillgängligheten som ett av projektets huvudmål. Det är viktigt att Domkyrkan blir en plats där alla människor, oavsett funktionsförmåga, kan delta i gudstjänst och gemenskap på lika villkor. Församlingsrådet konstaterar att tillgängligheten har beaktats väl i generalplanen men vill alldeles särskilt lyfta fram belysningens och ljudteknikens betydelse för tillgängligheten och upplevelsen av kyrkan.

Församlingsrådet vill också betona vikten av hållbarhet i alla skeden av renoveringen. Åbo domkyrka är en historisk byggnad med stor betydelse för både stadens invånare och kyrkans liv. Därför måste vi hela tiden ha i åtanke att vi renoverar för de kommande 50 åren. Det är värt att satsa nu – för framtidens skull. Hållbarhet är skapelsevänlighet. Hållbart är också en byggnad som kan användas

så multifunktionellt som möjligt. Ju mer verksamhet kan flyttas till Domkyrkan desto mer frigörs andra utrymmen för annat.

När det gäller interiören vill vi understryka att alla lösningar måste vara användarvänliga och flexibla. Möbleringen – såsom bland annat det nya flyttbara altaret, den nya dopfunten och de nya stolarna – behöver enkelt kunna flyttas, särskilt med tanke på den strama tidtabellen för olika verksamheter och evenemang. Till exempel är det enbart en dryg halvtimme mellan de båda församlingarnas huvudgudstjänster på söndag och församlingen hoppas på att renoveringen möjliggör mera flexibilitet.

Församlingsrådet vill också särskilt lyfta fram barnkapellet som planeras i Agricolakapellet. Det är viktigt att detta utrymme blir multifunktionellt och att man i planeringen lägger särskild vikt vid ljudmiljön, så att kapellet kan användas tryggt och mångsidigt. I Åbo svenska församling samlas barnen i barnkapellet under varje högmässa och det är en omistlig del av församlingens gudstjänstfirande. Allt som kan göras för att ljudet från kapellet kan dämpas är välkommet.

Åbo svenska församling tackar för det mycket goda samarbetet med alla involverade parter och ser med tillförsikt fram emot nästa steg i detta viktiga projekt. Generalplanen är väl gjord och motsvarar församlingsrådets förväntningar.

Beslut

Enligt förslag.